UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Aanslag met 'dirty-bom' na Brussel ineens niet meer denkbeeldig

Marácz, L.

Publication date
2016
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2016). Aanslag met 'dirty-bom' na Brussel ineens niet meer denkbeeldig. *Armex*, *100*(3), 13-14.

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:09 Nov 2026

Downloaded from UvA-DARE, the institutional repository of the University of Amsterdam (UvA)
http://hdl.handle.net/11245/2.173222

File ID	uvapub:173222
Filename	Armex-2016-3-2-1
Version	final

SOURCE (OR PART OF THE FOLLOWING SOURCE):

Type	article
Title	Aanslag met 'dirty-bom' na Brussel ineens niet meer denkbeeldig
Author(s)	L.K. Marácz
Faculty	FGw: Amsterdam School for Regional, Transnational and European Studies (ARTES)
Year	2016

FULL BIBLIOGRAPHIC DETAILS:
http://hdl.handle.net/11245/1.526183

Copyright

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content licence (like Creative Commons).

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (http://dare.uva.nl)
(pagedate: 2016-05-11)

ONAFHANKELIJK DEFENSIEMAGAZINE
UITGAVE VAN DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING ‘ONS LEGER’

ARMEX

Meer dan 100 jaar op de bres voor de krijgsmacht

Korps Commandotroepen ontvangt Militaire Willemsorde
China richt de blik zeewaarts
Aanslag met ‘dirty bomb’ na Brussel niet meer denkbeeldig

100e jaargang mei 2016 | nummer 3

Column

Aanslag met ‘dirty bomb’ na Brussel ineens niet meer denkbeeldig

Prof. Dr. László Marácz

Europa’s buitengrenzen zijn zo lek als een mandje. Na de aanslagen in Brussel en Parijs wordt het tijd dat autoriteiten hun verantwoordelijkheid gaan nemen om Europa’s buitengrenzen serieus te bewaken. Zeker nu we ten gevolge van Brussel te weten zijn gekomen dat de daders van de aanval een bijzondere belangstelling hadden voor Belgische kerncentrales. Een aanslag met een zogeheten 'dirty bomb' op een West-Europese stad is ineens niet meer denkbeeldig.

Terugkeerde IS-strijders

De Europese Unie heeft de afgelopen maanden veel tijd verloren in de strijd tegen Islamitische Staat (IS) op het Europese continent. Het ongelimiteerde opendeurenbeleid van de Duitse bondskanselier Angela Merkel heeft Europa in de oorlog tegen IS op achterstand gezet. Vele veiligheidsdiensten hebben er de afgelopen maanden op gewezen dat zich onder de stroom van migranten veel IS-strijders schuilhielden. Europoldirecteur Rob Wainwright schat het aantal teruggekeerde IS-strijders op maar liefst 5000. De aanvallen op Parijs en Brussel leren ons dat het Europese politieke establishment veel te nonchalant is als het gaat om de gevaren voor de Europese veiligheid die het opengrenzenbeleid met zich meebrengt.

Het opengrenzenbeleid brengt gevaren voor de Europese veiligheid met zich mee. Foto: Flickr

Schaduw vooruit

Bij de tweede aanval in Parijs in november 2015 vielen twee zaken op. Ten eerste, het geregisseerde karakter ervan, wat inhield dat er op meerdere plaatsen tegelijk een aanslag plaatsvond. Dit vereist een hoge vorm van voorbereiding, coördinatie en communicatie. Blijkbaar kon dit alles ongestoord gebeuren. Ten tweede, het feit dat de daders een transnationaal netwerk vormden. De groep daders bestond niet alleen uit Europese *homegrown terrorists*, of daders uit het Midden-Oosten, maar was een mix van deze twee groepen, die optimaal gebruik maakte van circulaire mobiliteit. Verstopt onder de grote groep illegale migranten konden binnenlandse en buitenlandse terroristen Europa vrij simpel binnenkomen en weer verlaten en ongestoord in Europa rondreizen. De lessen van Parijs hadden de Europese politiek meteen moeten doen besluiten de externe grenzen, vooral de Europese zuidgrenzen bij Griekenland en Italië hermetisch af te sluiten en te stoppen met het aanmoedigen van illegale migratie naar ons continent. Wierpen de aanslagen in Parijs hun schaduw al vooruit, en werden de lessen niet geleerd, waardoor de aanslagen in Brussel bijna een logisch gevolg waren van die in Parijs, nu werpen de aanslagen in Brussel weer een nieuwe schaduw vooruit. Deze schaduw heeft zo mogelijk een apocalyptische vorm en zou zomaar delen van West-Europa in as kunnen leggen met alle gevolgen van dien voor mens en ecosysteem.

Het ongelimiteerde opendeurenbeleid van Angela Merkel heeft Europa in de oorlog tegen IS op achterstand gezet

Giga-terrorisme

Het soort aanslagen waar we nu een daadwerkelijk voor bevreesd moeten zijn, in eerste instantie in West-Europa, zijn giga-terroristische aanslagen waarbij er meer dan 10.000 slachtoffers vallen. Een aanval op een West-Europese stad met een zogeheten *dirty bomb*, waarvan een van de bestandsdelen het radioactieve *recycled plutonium* is, zijn zeer nadelig voor mens en ecosysteem. Alleen al het opruimen van het vrijgekomen radioactieve materiaal bij een dergelijke aanslag zal heroïsche inspanningen vergen. Werd in kringen van het politieke establishment in Europa de afgelopen maanden de link tussen migrantenstroom en Europese veiligheid arrogant van de hand gewezen, de lessen van Brussel kunnen niet genegeerd worden zonder dat we buitenproportionele veiligheidsrisico’s nemen.

De aanslagen in Brussel werpen hun schaduw vooruit. Foto: YouTube

Radioactief materiaal

Tijdens de aanval op Brussel maakten de Belgische autoriteiten bekend dat zij de kerncentrales extra bewaakt hebben. Naar nu blijkt, was dat geen overbodige luxe. In de Belgische krant La Derniere Heure druppelden de dagen na de aanslagen in Brussel berichten door die onze volledige aandacht moeten hebben en waarvan we alle consequenties moeten doorrekenen. Vooral ook omdat deze Belgische krant zich beriep op bronnen bij de Belgische politie. De daders van de aanslagen in Brussel, en het gaat hier om de gebroeders El Bakraoui, hebben Belgische kerncentrales en hun personeel met camera's de laatste maanden in de gaten gehouden. Verder meldde de Belgische krant dat er twee dagen na de aanval in Brussel een van de veiligheidsbeambten van de kerncentrales is vermoord en dat mogelijk zijn pas met toegangscodes gestolen is. Hoewel een Belgische kerncentrale zelf ook het doelwit van een aanslag kan zijn, mag niet uitgesloten worden dat IS voorbereidingen trof om radioactief materiaal in handen te krijgen. De arrestatie van Salah Abdeslam heeft blijkbaar voor een versnelling gezorgd waardoor de terroristen hun eerdere plannen, mogelijk een aanslag op Brussel met een *dirty bomb*, niet hebben kunnen verwezenlijken en ingezet hebben op een conventionele micro-terroristische aanslag met minder dan 200 doden.

De lessen van Brussel kunnen niet genegeerd worden zonder dat we buitenproportionele veiligheidsrisico's nemen

De kerncentrale in het Belgische Doel. Foto: Emmelie Callewaert

Europese buitengrenzen

Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie hielden Oost-Europadeskundigen er rekening mee dat er een levendige handel in radioactief materiaal zou ontstaan en kernwetenschappers, om verpaupering tegen te gaan, hun kennis te koop zouden aanbieden aan iedereen die bereid was daar grof geld voor neer te leggen.

Mogelijk dat jihadisten en hun handlangers nu geen *recycled plutonium* meer kunnen bemachtigen in België of andere West-Europese landen, maar er zijn alternatieven. Landen uit de ex-Sovjet invloedssfeer, zoals Oekraïne, waar ondanks de kernramp in Tsjernobyl nog steeds een serie kerncentrales operatief is, zijn nog steeds belangrijke opties.

Oekraïne is een zogeheten failed state. De polito-economische situatie is te vergelijken met die van een Derde Wereldland. Volgens gegevens van het gerenommeerde onderzoeksinstituut Transparency International (TI), dat corruptie onderzoekt, staat Oekraïne op de 130e plaats van de 167 landen die TI onderzoekt, in een groep met landen als Kameroen, Nepal, Paraguay, en Nicaragua. Het is derhalve zeker mogelijk om in Oekraïne de grondstoffen voor een *dirty bomb* in te kopen en die in het kader van de open grenzen naar West-Europa te vervoeren.

Het is zeker mogelijk om in Oekraïne de grondstoffen voor een 'dirty bomb' in te kopen

Migranten wurmen zich in een trein op het Gevgelija station in Macedonië. Foto: Flickr

Buitengrenzen dicht

De externe buitengrenzen in het Oosten waren, in tegenstelling tot het Zuiden van Europa, tot nu toe beveiligd. De Polen, Slowaken en Hongaren, de traditionele poortwachters van Europa, staan hun mannetje en zijn duidelijk uit een ander soort hout gesneden dan Grieken en Italianen die zich niet aan het Verdrag van Schengen hebben gehouden en iedereen, inclusief IS-strijders, hebben door- en binnengelaten. De eerste stap om na Brussel de Europese veiligheid te verbeteren is dat niet alleen de zuidgrenzen bij Griekenland en Italië dicht moeten, maar ook de oostgrenzen van Europa bij Oekraïne dicht moeten blijven. Dat is beter voor Europa en beter voor onze veiligheid.

Migranten komen Hongarije binnen. Foto: Gémes Sándor

De Grieken en Italianen hebben iedereen, inclusief IS-strijders, door- en binnengelaten